

SEKRETESSPOLICY

Policyns omfattning

Det finns regler som styr hur uppgifter får lämnas ut från SCB. SCB:s sekretesspolicy är en beskrivning av hur myndigheten tillämpar statistiksekretessen. Vid utlämnande av uppgifter från SCB har myndigheten alltid att göra en individuell sekretessprövning i enlighet med reglerna i offentlighets- och sekretesslagen och 2 kap. tryckfrihetsförordningen. Statistiksekretessen hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning.

24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Sekretess gäller i sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde.

Motsvarande sekretess gäller i annan jämförbar undersökning som utförs av Riksrevisionen, av riksdagsförvaltningen, av Statskontoret eller inom det statliga kommittéväsendet. Detsamma gäller annan jämförbar undersökning som utförs av någon annan myndighet i den utsträckning regeringen meddela föreskrifter om det.

Uppgift som behövs för forsknings- eller statistikändamål och uppgift som inte genom namn, annan identitetsbeteckning eller liknande förhållande är direkt hänförlig till den enskilde får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Detsamma gäller en uppgift som avser en avliden och som rör dödsorsak eller dödsdatum, om uppgiften behövs i ett nationellt eller regionalt kvalitetsregister enligt patientdatalagen (2008:355).

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år, om uppgiften avser en enskilds personliga förhållanden, och annars i högst tjugo år. Lag (2014:415).

Både personuppgiftslagen (1998:204) och offentlighets- och sekretesslagen gör skillnad på identitetsangivna och avidentifierade uppgifter, något som också är avgörande för hur SCB:s sekretesspolicy är uppbyggd. Det framgår av statistiksekretessen att identitetsangivna uppgifter endast får lämnas ut för forsknings- och statistikändamål. SCB:s policy är att även avidentifierade uppgifter i regel lämnas ut endast för dessa ändamål. Det måste därutöver alltid stå klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Policyns innebörd och tillämpning

Utlämnande för forskningsändamål

Vid utlämnande för forskningsändamål från SCB till annan myndighet (hit hör bl.a. universiteten) följer statistiksekretessen med till mottagaren, vilket innebär att statistiksekretessen blir tillämplig hos mottagaren. Det gäller inte om forskningsuppgifterna redan omfattas av sekretess hos myndigheten.

Motsatsvis gäller att statistiksekretessen i regel inte följer med när utlämnande sker från SCB till forskare (privatperson) eller privat institution. I de fall SCB finner att risk för skada och men kan undanröjas genom ett förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare, eller utnyttja den, kan myndigheten göra ett förbehåll när uppgiften lämnas till den enskilde. Om den som förbehållet riktar sig mot inte följer villkoren i förbehållet kan ansvar för brott mot tystnadsplikt (20 kap. 3 § BrB) komma i fråga. SCB gör i varje enskilt utlämnandeärende en samlad bedömning där möjligheten till sekretessförbehåll vägs in.

Avidentifierat material

Avidentifierat material kan lämnas ut efter prövning av ändamålet och med en skriftlig överenskommelse som anger villkoren för det mottagna materialet. I fråga om forskningsinstitutioner och motsvarande där verksamheten består av flera olika ändamål kan utlämnandet ske efter prövning av varje ändamål.

Identitetsangivet material

Det finns grundläggande stöd i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen för utlämnande av identitetsangivet material för forskning. Sådana utlämnanden ska dock ske restriktivt. SCB:s tillämpning av reglerna innebär att SCB som princip inte lämnar ut identitetsangivet material.

I vissa fall är det möjligt att lämna ut material med avidentifierade personuppgifter med en nyckel till identifierare bevarad hos SCB. Utlämnande av personuppgifter förutsätter att mottagaren följer

reglerna i personuppgiftslagen.

Av betydelse i samtliga fall är också vilken information som lämnats till uppgiftslämnarna när det är fråga om uppgifter från intervju- eller enkätundersökningar. De uppgivna ändamålen med uppgiftsinsamlingen är avgörande för möjligheterna till ett utlämnande. Det ändamål för vilket uppgifterna ska lämnas ut får inte vara oförenligt med det ändamål för vilket de samlades in. Utlämnande av identitetsangivet material kan alltid göras om den som uppgiften rör har samtyckt till att uppgifter lämnas ut. Samtycke ges av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare för denne. För juridiska personer lämnas samtycke av legal företrädare, t.ex. firmatecknare. Om ett sådant samtycke förevisas till det begärda ändamålet ska uppgiften lämnas ut. Detta gäller oavsett för vilket ändamål uppgiften begärs och inte endast för forskningsändamål.

Utlämnande för statistikändamål

Vid utlämnande för statistikändamål skyddas det utlämnade materialet av sekretess om utlämnandet sker till en särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik. Sådan särskild verksamhet förekommer främst hos statistikansvariga myndigheter (SAM), men kan också förekomma hos kommuner och andra myndigheter. I övrigt gäller sekretess för uppgifterna endast om myndigheten har en verksamhet som omfattas av en sekretessbestämmelse till skydd för enskilds personliga och ekonomiska förhållanden och det utlämnade materialet är hänförligt till denna verksamhet. Utlämnande till en privat institution kan förses med erforderliga förbehåll.

Avidentifierat material

Utlämnande av avidentifierat material för statistikändamål kan jämföras med det utlämnande som gäller för forskningsändamål, om materialet lämnas ut till en myndighet hos vilken uppgifterna omfattas av sekretess. Utlämnanden i andra fall kan jämföras med utlämnande för utredningsarbete (se nedan).

Identitetsangivet material

För utlämnande av identitetsangivet material gäller samma villkor som motsvarande för forskning. I förarbetena understryks att utlämnanden ska ske mycket restriktivt. I likhet med vad som gäller för utlämnande för forskning är utlämnande av ett avidentifierat material med en nyckel till identifierare hos SCB möjligt.

Sekretessen hindrar inte att uppgifter lämnas ut till annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen). En statlig myndighet är skyldig att

lämna en statistikansvarig myndighet (SAM) de uppgifter som behövs för framställning av officiell statistik. Detta framgår av 6 § förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Syftet med bestämmelsen är att bryta den eventuella sekretess, som kan gälla för de uppgifter som SAM behöver. Något undantag för utlämnande av uppgifter mellan SAM finns inte. Behovet av uppgifter bedöms av den myndighet som begär att få ut uppgifterna. Skyldigheten att lämna ut uppgifter gäller dock endast om de ska användas för framställning av officiell statistik. Uppgifterna omfattas av statistiksekretessen hos SAM.

Utlämnande för utredningsarbete m.m.

Till skillnad från vad som gäller för forskningsändamål följer sekretessen inte med vid utlämnande för utredningsarbete eller andra ändamål, som t.ex. planering och analysverksamhet. Till en privat institution kan utlämnande ske med sådant förbehåll som nämndes i avsnittet om forskning. Sekretess hos en myndighet för material från SCB kan bara finnas om myndigheten själv har en verksamhet som omfattas av sekretess och det utlämnade materialet ingår i denna verksamhet. Regeringen har dock möjlighet att för en särskild undersökning hos en myndighet föreskriva att sekretessen enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ska gälla.

Avidentifierat material

Avidentifierat material kan lämnas ut efter prövning. Grunden för utlämnande enligt offentlighets- och sekretesslagen är just att det är fråga om avidentifierat material (uppgift som inte är "direkt hänförlig" till den som uppgiften avser). Utlämnande får ske om det står klart att utlämnandet kan ske utan risk för skada eller men för den enskilde eller närstående. För att pröva detta måste det göras en allmän bedömning av ändamålet i detta avseende (konstatera att det "typiskt sett" inte leder till skada eller men). Också hanteringen måste vara garanterad, liksom att den enskilde (eller närstående) inte känner oro till följd av att uppgifterna lämnas ut i sådant sammanhang eller i sådan miljö som inte känns trygg för den enskilde.

Under de förutsättningar som nämns i föregående stycke kan utlämnande ske för bestämda ändamål till utredningsenheter hos myndigheter och departement. Även enskilda organisationer, t.ex. fackliga och motsvarande organisationers utredningsavdelningar kan få del av uppgifter efter prövning. Om uppgifter lämnas ut till en mottagare hos vilken sekretess för materialet inte kommer att finnas, måste materialet granskas särskilt för att säkerställa att skada eller men inte kan uppkomma till följd av att materialet inte kommer att vara sekretesskyddat hos mottagaren.

Identitetsangivet material

Det saknas stöd för utlämnande av identitetsangivet material för utredningsarbete m.m. i 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen, med undantag för det fall att samtycke föreligger i enlighet med vad som tidigare nämnts.

Utlämnande till utländska myndigheter och organisationer

Det framgår av 8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen att uppgift för vilken sekretess gäller inte får röjas för utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation. Undantag från denna regel gäller om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift därom i lag eller förordning. Undantag gäller också om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller mellanfolkliga organisationen. En sekretessprövning måste alltså göras enligt de principer som ovan anges för utlämnande. Det måste dessutom stå klart att uppgiftslämnandet är förenligt med svenska intressen.

Internationella konventioner och EU:s förordningar innehåller ofta åtaganden att lämna ut uppgifter. EU:s förordningar gäller som lag i Sverige och de uppgifter som åtagandet omfattar kan således lämnas ut. Eftersom konventioner normalt har införlivats i svensk rätt gäller detta även de åtaganden som omfattas av konventionen.

Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen medför inte någon förpliktelse att lämna ut uppgifter. De fastställer endast under vilka förutsättningar sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut till utländska myndigheter och mellanfolkliga organisationer. En svensk myndighet har inte någon skyldighet att tillhandagå utländska myndigheters eller mellanfolkliga organisationer med uppgifter vare sig de är sekretessbelagda eller inte. Detta gäller såvida inte en uppgiftsskyldighet är särskilt föreskriven.

Vid utlämnande till utländska enskilda, t.ex. ett universitet, måste prövas om uppgifterna kan skyddas hos mottagaren, antingen genom det andra landets interna regler eller genom en förbindelse om konfidentialitet. Vidare måste beaktas att det är förbjudet att lämna ut personuppgifter till tredje land, dvs. land utanför EU, som inte har en skyddsnivå som motsvarar vad som gäller inom EU. SCB har som policy att inte lämna ut uppgifter som omfattas av statistiksekretess till tredje land eftersom myndigheten inte kan garantera att uppgifterna får erforderligt skydd hos den mottagande parten.

Utlämnande med nyckel till identifierare bevarad hos SCB

Enligt 16-18 §§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken får en statistikansvarig myndighet som lämnar ut avidentifierat material förse uppgifterna med ett löpnummer, som kan kopplas till ett personnummer eller liknande för att göra det möjligt att senare komplettera uppgifterna. Det är ett krav att den som uppgifterna lämnas ut till ska använda dem för forskning eller statistik.

Användaren ska vidare ha ett särskilt behov av att senare kunna komplettera uppgifterna. Varje utlämnande ska förse med en unik nyckel, som bevaras hos SCB. Nyckeln ska förvaras på en server och åtkomst ska bara finnas för den enhet där nyckeln finns bevarad.

Utlämnande av uppgifter som försetts med en nyckel till identifierare bör ske restriktivt. Utlämnande kan ske till såväl myndigheter som enskilda. Ett särskilt behov anses finnas för longitudinella studier. Det bör vara möjligt att komplettera med såväl nya årgångar som nya uppgifter. Behovet bör vara väl dokumenterat och på förhand konstaterat vid utlämnandet. Det är SCB:s policy att en kodnyckel ska vara kopplad till det projekt för vilken den skapades. Om projektet upphör försvinner också förutsättningarna för att bevara nyckeln. Innan uppgifter lämnas ut måste en sekretessprövning göras enligt de principer som redogörs för ovan. Den görs efter de principer som gäller för avidentifierat material. Det innebär bl.a. att utlämnande ska avse ett bestämt ändamål.

Ett utlämnande av avidentifierat material med en nyckel innebär att uppgifterna enligt personuppgiftslagen blir att anse som personuppgifter hos mottagaren. Den som uppgifterna ska lämnas ut till måste därför informeras om att den blir personuppgiftsansvarig och måste följa personuppgiftslagens regler. Undantag har dock gjorts för skyldigheten att, efter påpekande av den registrerade, rätta uppgifterna och att lämna information.

Vidarutlämnande

Uppgifter som lämnas ut till en annan myndighet blir normalt att anse som allmän handling hos den mottagande myndigheten. Frågan om vidareutlämnande av uppgifterna ska därför prövas av den myndigheten. Det måste givetvis göras på samma sätt som SCB prövar frågan om utlämnande mot bakgrund av reglerna i offentlighets- och sekretesslagen och personuppgiftslagen. Om uppgifterna inte omfattas av någon sekretess hos den mottagande myndigheten blir uppgifterna offentliga där. De kan då på begäran komma att lämnas ut. Det är därför väsentligt att man vid ett utlämnande av uppgifter, som - även om de är avidentifierade - kan hänföras till en enskild person eller företag, utreder om uppgifterna kommer att omfattas av sekretess hos mottagaren. Om det

framkommer att mottagaren kan komma att lämna uppgifterna vidare till andra myndigheter eller enskilda bör även detta förhållande beaktas.

I förhållande till enskild kan förbehåll uppställas som inskränker den enskildes rätt att lämna en uppgift vidare (10 kap. 14 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen).

När det gäller material som tillhandahålls i uppdragsverksamheten, kan den mottagande myndigheten genom avtal med SCB förhindras att sälja eller sprida det överlämnade materialet. Även om det finns ett sådant spridningsförbud, innebär det inga inskränkningar i offentlighetsprincipen hos den mottagande myndigheten vad gäller rätten att ta del av handlingarna. På begäran är denna således skyldig att tillhandahålla materialet enligt reglerna i 2 kap. TF, såvida det inte omfattas av sekretess. Någon skyldighet att tillhandahålla materialet i elektronisk form finns dock inte enligt offentlighetsprincipen.

Rätten att med stöd av offentlighetsprincipen ta del av materialet hos den mottagande myndigheten innebär inget mer än just detta. Den som har utnyttjat denna rättighet får således inte i strid med SCB:s upphovsrätt.

En myndighets möjlighet att gallra allmänna handlingar regleras i arkivlagen (1990:782) och föreskrifter som Riksarkivet meddelar. Bestämmelser om gallring finns också i personuppgiftslagen. Det ankommer på den myndighet som uppgifterna lämnats ut till att ta kontakt med Riksarkivet för att få tillstånd att gallra uppgifterna. SCB kan alltså inte vid ett utlämnande föreskriva om att den mottagande myndigheten ska gallra uppgifterna efter viss tid. Vid utlämnande till enskilda kan dock i förbehållet föreskrivas om hur uppgifterna ska hanteras av mottagaren.

Beslutsdatum och giltighetstid

Sekretesspolicyn har fastställts av GD vid GD-föredragning 2016-06-21. Policyn ersätter den tidigare sekretesspolicyn, som beslutades 2010-04-12.

Ansvarig för policyn

Ansvarig för sekretesspolicyn är chefsjuristen på SCB.

Lansering och uppföljning

Sekretesspolicyn görs känd via Intranätet. Vidare hålls regelbundet utbildning i sekretessfrågor. Ändring av gällande lagar och eventuell ändring i rättspraxis kan föranleda ändring av policyn. Rättsutvecklingen följs av myndighetens juristfunktion.